

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

28 Ἰανουαρίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ
ΥΠΕΙΘΑΣΤΥΝΟΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟΥ ΠΑΤΜΟΥ
ἐπὶ ἐπαναστάσεως.

Τὸ πρωτότυπον τῆς ἀνωτέρω σφραγίδος εὐρίσκεται παρὰ τῷ κ. Παύλῳ Λάμπρῳ, ὅστις κέκτηται πλουσιωτάτην συλλογὴν σφραγίδων τῶν πλείστων ἑλληνικῶν δήμων καὶ Ἀρχῶν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ συλλογὴ αὕτη μετὰ πολλοῦ κόπου συλλεγείσα μεγάλην δὲ κεκτημένη ἱστορικὴν ἀξίαν καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις περιεργος, εὐχλῆς ἔργον ἔστω ἂν καθίστατο ἐθνικὸν κτῆμα, καὶ κατετίθετο ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Ναυτικοῦ ἀπομαχί-
κου ταμείου, ἢ ἐν τῇ Βουλῇ, ἔνθα καὶ ἄλλα παρόμοια κειμήλια εἰσὶν ἀποτεθησαυρισμένα. Σ. τ. Δ.

ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ

Ἀυτοβιογραφία γέροντος Χίου.

Συνήχημα ἰδί σελ. 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Τὰ χωρία τῆς Χίου, ἰδίως τὰ μεσημβρινά, εἶναι ὄχυρά ὡς φρούρια καὶ στενόχωρα ὡς φυλακαί. Δὲν ἔχουσι τείχη, ἀλλὰ, κατὰ τὰς τέσσαρας ἐξωτερικὰς πλευράς, τῶν οἰκιῶν τὰ ὀπίσθια συνεχόμενα ἀποτελοῦσιν ἀδιάκοπον προτείχιμα. Αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν κεῖνται ἔσωθεν, ἐντὸς τοῦ χωρίου, ἡ κεντρικὴ δὲ αὐτοῦ ὁδός, τέμνουσα τῶν οἰκιῶν τὴν συνέχειαν, σχηματίζει τοῦ ὄχυρώματος τὴν πύλην. Εἶναι δὲ ἀληθῶς πύλη ἢ τοιαύτη ὀπή, καθόσον καὶ κλείεται διὰ κιγκλιδωτῶν ἐκ σιδήρου θυρῶν. Τὰ χωρία ταῦτα μοῦ ἔφερον πάντοτε κατὰ νοῦν τὸ ἐν Σμύρνῃ Χάνιον ἢ διαφορά εἶναι, ὅτι ἀντὶ τῆς περικλειούσης ἐκεῖνο μεγαλοπόλεως, ταῦτα περιουκλοῦνται ὑπὸ λόφου πρᾶσίνου, καὶ ἀντὶ ὄχρῶν ἐμπόρων, περιέχουσιν εὐρύστους γεωργούς· ἀντὶ δὲ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Χανίου πλατείας, ὁδοὶ στεναὶ καὶ οἰκοδομαὶ συσφιγμέναι πληροῦσι τὸν χώρον, τὸν ὁποῖον ἡ τετρά-

πλευρος ἐξωτερικὴ τῶν οἰκιῶν σείρα περιστοιχίζει. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου ὑφύεται συνήθως Πύργος, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσόδος ὑπερέχει τοσοῦτον τοῦ ἐδάφους, ὥστε μόνον διὰ κλίμακος ξυλίνης ἢ διὰ σχοινίων δύναται τις ν' ἀνέλθῃ μέχρις αὐτῆς. Οἱ Πύργοι οὗτοι, λείψανα τῆς κυριαρχίας τῶν Γενονησίων, εἶναι αἱ ἀκροπόλεις τῶν χωρίων.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ χωρίον Μεστά, ὅπου προσεφύγομεν. Οἱ χωρικοὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως, μᾶς παρεχώρησαν δὲ οἰκίαν εὐκαιρον, τὰ κενὰ τῆς ὁποίας δωμάτια διεμοιράσθημεν μετὰ τοῦ γέροντος τῆς μητροῦ μου θείου καὶ δύο ἄλλων οἰκογενειῶν. Ἡ κοινὴ συμφορὰ τότε πρῶτον μετ' αὐτῶν μᾶς ἐσχέτισε καὶ μᾶς συνέδεσε. Αἱ στερήσεις μᾶς ἦσαν ποικίλαι καὶ μεγάλαι, ἀλλὰ τίς τότε ἐσκέπετο περὶ ἀνέσεως καὶ περὶ τῶν συνήθων τοῦ βίου ἀναγκῶν; Ὁ σκοπὸς ἦτο τὴν ζωὴν νὰ διατηρήσωμεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο μόλις ἡ διαίτά μᾶς ἐξήρκει. Καὶ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἡ ἀπόκτησις ἦτο δύσκολος, οὐδὲ κατωρθοῦτο καθ' ἡμέραν. Σῦκα, κουκία, ξυλοκέρατα καὶ γόρτα ἀγρία, ἰδοῦ ὅποια ἦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἡ τροφὴ μᾶς. Καὶ παρήρχοντο οὕτως αἱ ἡμέραι ἐν τῷ μέσῳ φόβου καὶ ἐλπίδων.

Τὴν ἰδέαν τῆς εἰς Ψαρὰ καταφυγῆς παρητήσαμεν ἐξ ἀνάγκης, διότι ἤρχοντο ἀπελπιστικαὶ ἐκείθεν εἰδήσεις. Ἦτο ἤδη πλήρης προσφύγων ἡ νῆσος, οἱ δὲ Ψαριανοί, μόλις ἔχοντες πῶς νὰ τοὺς διαθρέψωσι καὶ συντηρήσωσι, δὲν ἠδύναντο οὔτε ἤθελον νὰ δεχθῶσι πλείοτέρους. Ἦρχιζεν ἤδη νὰ τοῖς γίνεται ἐπαισθητὴ ἡ σπάνις τοῦ ὕδατος, ἡ δὲ συσσωρεύσεις τοσοῦτων ἀπόρων φυγάδων εἶχε προκαλέσει νόσους, αἰτίνας ἐφαίνοντο προμηνύουσαι φοβερωτέραν ἐπιδημίαν. Ὄθεν ἔγραφον εἰς Χίον προτρέποντες τοὺς φεύγοντας νὰ διευθυνθῶσιν εἰς ἄλλας τοῦ Αἰγαίου νήσους, καὶ προσφέροντες προθύμως τὰ πλοῖά των καὶ τοὺς ναύτας των.

Ἄλλ' ἡμεῖς εἰς Μεστά ἠρχίζομεν νὰ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν ὑφίσταται πλέον ἀνάγκη φυγῆς. Δύο ἐβδομάδας εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Τουρκικοῦ στόλου· οἱ ἐπαναστάται ἀπέπλευσαν ἢ ἐκρύπτοντο σκορπισμένοι εἰς τῆς νήσου τὰ ἐνδότερα, οἱ δὲ φιλήσχοι τῆς πόλεως κάτοικοι καὶ τῶν χωρικῶν οἱ πλείστοι οὐδ' ἐ-